

Гапон-Байда Л.В.,

аспірантка, викладач кафедри дизайну
Міжрегіональної академії управління
персоналом м. Київ;

Науковий керівник: Деркач Т.М., доктор
педагогічних наук, професор, завідувачка
кафедри професійної освіти у сфері
технологій та дизайну, Київський
національний університет технологій та
дизайну

м. Київ, Україна

ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТИЛЮ ДО ПРОФЕСІЇ

Сучасний розвиток виробництва та техніки, поява нових матеріалів, інструментів, зростання запитів ринку праці зумовлюють реформування освіти, а саме оновленням змісту та методики організації освітнього процесу підготовки майбутніх фахівців художнього текстилю – упровадженням новітніх педагогічних технологій навчання. Освіта ХХІ ст. зосередила увагу на пошуку та розробленні нових технологій навчання, які б активізували пізнавальний та творчий потенціал майбутніх фахівців, сприяли підвищенню інтелектуального рівня, забезпечували всебічний розвиток особистості студентів та сприяли ефективному навчанню. Ринок праці та потреби споживачів вимагають від майбутніх фахівців здійснювати якісну, ефективну професійну діяльність, бути конкурентоспроможними, мобільними та активними у професії. Для підготовки фахівця художнього текстилю, що буде відповідати наведеним вимогам, необхідно вдосконалювати освітній процес новітніми технологіями навчання.

Останніми роками термін «технологія» часто вживається в різних суспільних сферах. За тлумачним словником української мови, технологія – це «сукупність способів обробки чи переробки матеріалів, виготовлення виробів, проведення різних виробничих операцій» [1, 1320].

Спершу поняття «технологія» мало вузьке застосування. Його використовували для позначення наукової дисципліни, яка займалась визначенням сукупності даних про різні способи обробки сировини, виробів та напівфабрикатів у сфері виробництва. Згодом даний термін став поширеним в інших галузях, таких як освіта, політика, економіка. Вивченням та дослідженням даного поняття займались Р. Вонг, А. Нісімчук, А. Тсанг, М. Фіцула та інші.

Технології в освітньому процесі мають суттєві відмінності від технологій у виробництві. Різниця полягає в наступному, кінцевим результатом перших є формування особистості, другої – продукт праці.

Важливим у сфері освітніх технологій з підготовки майбутніх фахівців до професійної діяльності є поняття «педагогічна технологія». Більшість визначних

вчених, педагогів висловлюють різні трактування, пояснюючи даний термін. Наприклад, А. Нісімчук пропонує наступне визначення: «педагогічна технологія – це система функціонування всіх компонентів педагогічного процесу, яка побудована на науковій освіті запропонована в часі і просторі і приводить до належних результатів» [3, 9].

М. Фіцула у навчальному посібнику «Педагогіка» пропонує, таку характеристику: «педагогічна технологія – сукупність психолого-педагогічних настанов, які визначають спеціальний підхід і композицію форм, методів, способів, прийомів, засобів (схем, креслень) у навчально-виховному процесі» [4, 556]. Таким чином відбувається психологічний вплив викладача на студента за допомогою певних педагогічних прийомів.

В сучасній педагогіці закладів вищої професійної освіти застосовують як традиційні, так і новітні технології навчання. Традиційні полягають у лекційно-практичній методиці навчання, що акцентує увагу на запам'ятовуванні та відтворенні інформації. До них відносяться пояснювально-ілюстративні, програмоване, диференційоване та проблемне навчання.

Новітні технології навчання націлені на особистісний розвиток студентів, формування в них креативного мислення та комунікації, створення педагогічних умов для самовираження та саморозвитку. А також направлені на практичну підготовку майбутніх фахівців до активного життя, змін у суспільстві.

Більшість провідних вчених ототожнюють термін «новітній» з поняттям «інновація». На думку А. Кочубея, «інновації – це новостворені і вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно покращують структуру та якість виробництва і соціальної сфери» [2, 1]. Тобто вчений наголошує на важливості впровадження інновацій в освітній процес підготовки студентів, так як вони будуть направлені на підготовку майбутніх фахівців, що відповідатимуть сучасним вимогам ринку праці та запитам споживачів.

На сучасному етапі розвитку, інновації стали поширеними в усіх сферах людської діяльності. Не оминули вони й сферу освіти: заклади вищої освіти, заклади вищої професійної (професійно-технічної) освіти та після дипломної освіти. Питання інноватики саме в професійній освіті та її зародження, ґрунтовно описано в енциклопедичному виданні «Профтехосвіта України: ХХІ століття».

Про важливість розробки та впровадження інноваційних технологій в освітній процес професійної освіти наголошували провідні науковці, викладачі, педагогів-новатори В. Андрущенко, В. Вакуленко, Г. Герасимов, М. Гриньова, Н. Двінська, І. Дичківська, І. Жильєв, А. Коломієць, В. Корольов, С. Сисоєва, М. Палтишев, І. П'янківська, О. П'ятакова, В. Харабет, В. Шаталов, О. Щербак та інші. У своїх роботах вони розвивали думку про важливість інновацій як однієї з головних умов підвищення ефективності з підготовки студентів до здійснення майбутньої професійної діяльності. Саме нововведення забезпечують якісне формування необхідних професійних компетентностей майбутніх фахівців художнього текстилю

та розвиток вміння самовдосконалюватися протягом життя, відповідно до потреб ринку праці та запиту споживачів.

Згідно з літературними джерелами та науковими працями, інноваційні педагогічні технології включають в себе процес, який спрямований на пошук та створення нових методів навчання для ефективної підготовки майбутніх фахівців до професійної діяльності. Вони в першу чергу спрямовані на формування у студентів знань, умінь, навичок для самоосвіти та обробки отриманої інформації; навчально-інформаційної, дослідницької та експериментальної діяльності.

Питанню процесу нововведень в освітній процес приділяли значну увагу як зарубіжні так і українські вчені, педагоги. Наприклад, А. Алексюк, І. Доброскок, В. Ільїна, В. Коцура, В. Кремень, О. Нікітчина, М. Писенко, С. Пролєєва, П. Сауха – у своїх публікаціях звертали увагу на загально-теоретичні, науково-практичні проблеми інноватики в освітній практиці.

В сучасній системі освіти виділяють три основні групи інноваційних педагогічних технологій: діяльнісно-орієнтовні, компетентнісно-орієнтовні та особистісно-орієнтовні. Кожна група включає в себе технології, які мають свої характерні особливості, методику впровадження, вимоги до організації та підходи. На основі аналізу наведених вище груп інноваційних педагогічних технологій з'ясували, що новітні технології навчання є багатограними: вони різносторонньо розвивають майбутніх фахівців, сприяють розкриттю власних можливостей, формують індивідуальність та самостійність.

Більшість сучасних науковців та педагогів розглядають новітні технології навчання – як один із дієвих засобів ефективної підготовки майбутніх фахівців. Наприклад, В. Шевчук пропонує наступні: структурно-логічні, інтеграційні, професійно-ділові ігрові технології, тренінгові засоби, діалогово-комунікаційні. В. Ігнатенко у своїх працях виділяє основні сучасні педагогічні технології в підготовці майбутніх фахівців закладу професійної (професійно-технічної) освіти, а саме: інформаційно-розвивальні, діяльнісні, розвивально-навчальні, особистісно-орієнтовні, технології критичного мислення, проєктні технології, ігрові, технології модульного навчання. Провідна викладачка О. Лучанінова, пропонує наступні новітні технології підготовки майбутніх фахівців: ігрові, комп'ютерні та інформаційні, вітагенні, етнокультурні, групові. В аналогічному напрямку працює Л. Синишин, яка розглядає наступні педагогічні технології: модульні, дистанційного навчання, проєктного навчання, фреймового навчання, інтерактивні технології, розвитку критичного мислення.

Проведені нами опитування викладачів закладів професійної (професійно-технічної) освіти показали, що у практиці освітнього процесу закладів вищої освіти найпоширенішими є такі технології навчання: диференційоване навчання, проблемне, ігрові технології, інформаційні технології, кредитно-модульна, особистісно-орієнтоване навчання, метод проєктів.

З вище запропонованих педагогічних технологій навчання, на нашу думку, найактуальнішими для ефективної підготовки майбутніх фахівців до професії є особистісно-орієнтоване навчання, яке спрямоване на розвиток особистості студента

та позитивно впливає на взаємодію викладача та студента, що забезпечує ефективне засвоєння знань. Також вважаємо, проєктні технології допоможуть майбутнім фахівцям художнього текстилю планувати, організовувати та поетапно здійснювати професійну діяльність, результатом якої є виготовлення естетичного та функціонального продукту праці. Крім цього, виділили інформаційно-комунікативні технології, що спонукають студентів до активної взаємодії в інформаційному просторі, з різноманітними комп'ютерними програмами. На даний час, у світі широкого поширення набули комп'ютерні технології, які охопили всі сфери нашого життя. Таким чином, для того, щоб бути універсальним, конкурентоздатним та підготовленими до професії, майбутні фахівці художнього текстилю мають на високому рівні опанувати інформаційно-комунікативні технології. Також важливими для якісної підготовки студентів до професійної діяльності є технологія розвитку критичного мислення. Вони покликані навчити студентів, не сприймати отриману інформацію, як належне без доведень. Головною метою даних технологій розвивати у майбутніх фахівців художнього текстилю творчий підхід до вирішення поставлених завдань.

Отже, впровадження в освітній процес підготовки майбутніх фахівців художнього текстилю педагогічних технологій навчання таких як особистісно-орієнтоване навчання, комп'ютерні та інформаційні, технології критичного мислення, методу проєктів – сприятиме ефективній підготовці студентів до подальшої професійної діяльності. При цьому розвиваючи їхні здібності, формуючи індивідуальність студентів та готуючи конкурентоспроможних, мобільних фахівців художнього текстилю на ринку праці комп'ютеризованого світу.

Список використаних джерел:

1. Бусел В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови. К: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2004. 1440 с.
2. Кочубей А. В. Інноваційні методи викладання гуманітарних дисциплін у вищих технічних навчальних закладах// *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету*. Рівне. : РГУ, 2013. Вип. 7 (50). С. 1-6.
3. Нісімчук А. С., Падалка О. С., Шпак О. Т. Сучасні педагогічні технології: навч. посіб. К., 2009, С. 9.
4. Фіцула М. М. Педагогіка: навч. посіб. 3-тє вид. стер. К.: Академвидав., 2009. 560 с